

Νέος γύρος διαπραγματεύσεων

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ως ιδιαίτερα θετική και από τις δύο πλευρές χαρακτηρίζεται η θέση του νέου διευθυντή του Βρετανικού Μουσείου, Νικόλας Κάλιαναν, ο οποίος, όπως εκαμάται, δεν ενστερνίζεται την αδιάλλακτη στάση του παρελθόντος

Ο καθηγητής Ελληνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ και αντιπρόεδρος της Βρετανικής Επιτροπής για την Επανάσταση των Γλυπτών του Παρθενώνα, δρ. Πολ Κάρτλετζ

Το χρονικό

Δεν είναι η πρώτη φορά που το ζήτημα των Γλυπτών του Παρθενώνα απασχολεί την επικαιρότητα και αναφέρεται με κάθε ευκαιρία στις σχέσεις μεταξύ Βρετανίας και Ελλάδας. Εδώ και δεκαετίες έχει λειτουργήσει ως σημείο τριβής, αλλά και ως πεδίο διαπραγματεύσεων.

Από την εποχή που η Μελίνα Μερκούρη, υπό την ιδιότητα της υπουργού Πολιτισμού, έθεσε το ζήτημα της επιστροφής των Γλυπτών στη Διάσκεψη των υπουργών Πολιτισμού της UNESCO, στις 30 Ιουλίου 1982, η εκστρατεία της Ελλάδας συνεχίζεται άλλοτε με παύσεις και άλλοτε με έντονη κινητικότητα.

Οι σταθμοί σε αυτή την πορεία υπήρξαν πολλοί. Το 1999 ανατέθηκε από τη βρετανική κυβέρνηση στην ειδική επιτροπή του αγγλικού Κοινοβουλίου για τον Πολιτισμό, τον Αθλητισμό και τα ΜΜΕ (Select Committee) η μελέτη όλων των θεμάτων της βρετανικής πολιτιστικής πολιτικής. Ανάμεσα σε αυτά ήταν και τα ζητήματα επιστροφής πολιτιστικής κληρονομιάς, με κυριότερο το αίτημα για τα Γλυπτά του Παρθενώνα. Τρία χρόνια αργότερα, το 2002, 14 Βρετανοί βουλευτές ζήτησαν από την κυβέρνησή τους να επιστρέψει τα Γλυπτά. Η κίνηση ονομάστηκε «Υποστηρικτές του Παρθενώνα 2004».

Τον Απρίλιο του 2007, το Βρετανικό Μουσείο δήλωσε επισήμως ότι δεν προτίθεται να παραχωρήσει την κυριότητα των Γλυπτών του Παρθενώνα σε ελληνικό μουσείο. Ενώ, δύο χρόνια αργότερα, με αφορμή τα εγκαίνια του Νέου Μουσείου της Ακρόπολης, που αποδυνάμωσε ένα από τα βασικά επιχειρήματα της βρετανικής πλευράς, ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει κατάλληλο χώρο για τα Γλυπτά, το Βρετανικό Μουσείο

επανήλθε δηλώνοντας ότι θα ήταν διατεθειμένο να δανείσει τα Γλυπτά, αρκεί η ελληνική κυβέρνηση να αναγνωρίσει το δικαίωμα ιδιοκτησίας τους στο μουσείο - πρόταση που απέρριψε τότε η ελληνική κυβέρνηση.

Το 2014, η υπόθεση της επιστροφής των Γλυπτών έλαβε και πάλι μεγάλη δημοσιότητα, όταν η Αθήνα απευθύνθηκε στο δικηγορικό γραφείο Doughty Street Chambers του Λονδίνου και στον Νόρμαν Πάλμερ, που ειδικεύεται σε θέματα Διεθνούς Δικαίου και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ώστε να διερευνήσει τις νομικές της δυνατότητες. Στην ομάδα των Βρετανών ειδικών ήταν η δικηγόρος και σύζυγος του διάσημου ηθοποιού Τζορτζ Κλούνι, Αμάλ Αλαμουντίν, η οποία επισκέφθηκε το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης και πρότεινε τη δικαστική οδό διεκδίκησης. Ωστόσο, η Ελλάδα απέκλεισε το ενδεχόμενο να κινηθεί νομικά εναντίον της Βρετανίας το 2015, λέγοντας ότι θα ακολουθήσει μια «διπλωματική και πολιτική προσέγγιση» για να εξασφαλίσει την επιστροφή τους. Το διάστημα εκείνο η UNESCO ζήτησε από τη Βρετανία να εξετάσει την περίπτωση διαμεσολάβησης για την επίλυση του θέματος και η πρότασή της απορρίφθηκε.

Το αίτημα της επιστροφής των Γλυπτών του Παρθενώνα στην Ελλάδα τέθηκε και από τον πρώην πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα στη Βρετανίδα ομόλογο του Τερέζα Μέι, χωρίς ωστόσο να υπάρξει κάποια ανταπόκριση.

Η προσπάθεια της Ελλάδας συνεχίστηκε και το 2022. Τότε ο πρόεδρος του Βρετανικού Μουσείου, Τζ. Οσμπορν, είχε δηλώσει ότι «υπάρχει συμφωνία που πρέπει να γίνει» και φέρεται να πραγματοποιήσει συναντήσεις με την ελληνική κυβέρνηση. Την ίδια περίοδο, ο τότε ηγέτης της αντιπολίτευσης των Εργατικών, Κ. Στάρμερ, δήλωσε ότι δεν θα σταθεί εμπόδιο σε έναν προσωρινό δανεισμό, εάν το Βρετανικό Μουσείο και η Αθήνα συμφωνήσουν.

Η επιστροφή των Γλυπτών του Παρθενώνα υποστηρίζεται όλα αυτά τα χρόνια ενεργά από διεθνή επιτροπή, ενώ σήμερα υπάρχουν περισσότερες από 20 ξένες εθνικές επιτροπές. Υπέρτάσσεται και η UNESCO, με βάση την αρχή της διατήρησης της ακεραιότητας των μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ και οι περισσότεροι Βρετανοί πιστεύουν ότι τα Γλυπτά ανήκουν στην Ελλάδα και όχι στη Βρετανία, σύμφωνα με δημοσκόπηση του YouGov που διεξήχθη το 2021 από το Parthenon Project.

Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ και αντιπρόεδρος της BCRPM (βρετανικής επιτροπής για την επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα), δρ. Πολ Κάρτλετζ, δηλώνει στην «R» ότι κρατά «μικρό καλάθι». «Δυστυχώς, δεν νομίζω ότι η εκλογή μιας νέας κυβέρνησης της Βρετανίας θα έχει μεγάλη διαφορά, καθώς -όπως όλες οι προηγούμενες- η κυβέρνηση των Εργατικών

αφίνει την απόφαση στα χέρια των διαχειριστών του Βρετανικού Μουσείου και δεν αναλαμβάνει η ίδια τα νήια της διαπραγμάτευσης».

Ο ίδιος ευ-

ελπιστεί, όπως προσθέτει, περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαπραγματεύσεις μεταξύ των δύο χωρών να δημοσιευτούν κατά την επίσημη επίσκεψη του Κυριάκου Μητσοτάκη στη Βρετανία. «Τα Γλυπτά του Παρθενώνα κλάπηκαν παράνομα από τον λόρδο Ελγιν και θα πρέπει να επιστραφούν στην Αθήνα αμέσως και άνευ όρων», καταλήγει.

Από την πλευρά τους, οι υπεύθυνοι του Parthenon Project, του φορέα που συστάθηκε πρόσφατα και στοχεύει στην επανένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα, δεν θέλησαν αυτή τη στιγμή και ενόψει της συνάντησης των δύο αρχηγών κρατών να κάνουν κάποιο σχόλιο.

